

نقش بانوان در استحکام درونی نظام از دیدگاه مقام معظم رهبری^۱

فریبا شایگان^۲

فهیمة مؤمنی راد^۳

چکیده

اگر ساخت درونی نظام مستحکم و قوی باشد، توسعه، پیشرفت، استقلال، آزادی و بسیاری از مواهب الهی و اجتماعی نصیب کشور می‌شود؛ برای دستیابی به این هدف بزرگ، باید اقشار مختلف مردم مشارکت و همکاری داشته باشند؛ زنان می‌توانند در استحکام ساخت درونی نظام نقش مهمی داشته باشند. شناخت دیدگاه مقام معظم رهبری در این خصوص، برای راهنمای عمل زنان ولایت‌مدار ضروری است. مقاله حاضر در نظر دارد به روش توصیفی - تبیینی به این سؤال اصلی پاسخ دهد که از دیدگاه مقام معظم رهبری بانوان چه نقشی در استحکام درونی نظام اسلامی دارند؟ برای پاسخ به این سؤال، بعد از تعیین شاخص‌های استحکام درونی نظام از دیدگاه رهبری، با تحلیل محتوای بیانات ایشان، وظایف زنان در مشارکت در این امر استخراج می‌شود. یافته‌ها نشان می‌دهد از نظر معظم‌له زنان با اقداماتی چون تحکیم بنای خانواده، تربیت نسل آینده که مدافع ارزش‌های انقلاب باشند، تشویق همسر و فرزندان به دفاع از نظام، مقابله با تهاجم فرهنگی، تقویت سبک زندگی دینی، کمک به اقتصاد مقاومتی با مصرف کالاهای ایرانی، کسب علم و دانش، حضور به‌موقع در صحنه‌های مورد نیاز و... می‌توانند نقش مهمی در استحکام درونی نظام داشته باشند.

واژگان کلیدی

استحکام ساخت درونی نظام، نقش بانوان، مقام معظم رهبری، تحکیم بنیان خانواده، تهاجم فرهنگی

۱- تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۶/۱۱/۷؛ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۳۹۷/۳/۶

۲- استاد گروه علوم اجتماعی دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران (نویسنده مسؤول)
shayegan_fa@yahoo.com

۳- دانش‌آموخته کارشناسی ارشد مطالعات زنان دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران
momenirad.f@gmail.com

بیان مسأله

تاریخ جوامع بشری مملو از فراز و فرودهای نظام‌های سیاسی و پیروزی و شکست‌های حکومت‌ها است و بخش مهمی از تلاش دولت‌ها در راستای حفظ و بقای حکومت و تأمین امنیت و استقلال مردم سرزمین خود بوده است. تجربه تاریخی نشان می‌دهد که کشورهایی توانسته‌اند در عرصه‌های بین‌المللی حضور داشته، هراس انقراض و نابودی نداشته باشند، که متکی به خود بوده، از بنیان‌های محکم داخلی در عرصه‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی برخوردار باشند. مروری بر تاریخ کشور ایران نشان می‌دهد که هر زمان دولت‌های مقتدر و متکی به مردم و توانمندی‌های درونی خود روی کار بوده‌اند، کشور توانسته است به رشد و شکوفایی و حتی کشورگشایی بپردازد و برعکس زمانی که فریفته کشورهای دیگر شده و از ظرفیت‌های درونی غافل شده است، علاوه بر تضعیف هویت فرهنگی و دینی خود، اموال و دارایی‌های کشور و مهم‌تر از آن استقلال و آزادی کشور را هم از دست رفته است.

نمونه بارز و مشهود این شیوه حکومت‌داری را در عصر پهلوی سراغ داریم که می‌خواست با اتکا به بیگانه، کشور را به دروازه تمدن برساند؛ ولی در معرض از بین بردن استقلال کشور قرار گرفت. انقلاب اسلامی در زمانی به وقوع پیوست که تمام اختیارات این کشور در دست بیگانگان بود. برای کسب این استقلال و حفظ آن بهای گرانی پرداخت شده و خون هزاران شهید بر زمین ریخته و جوانان زیادی سلامت خود را در این راه از دست داده‌اند. تداوم انقلاب هم نیاز به حضور فعال همه اقشار در صحنه و دفاع از آن است؛ خصوصاً در این زمان که دشمن بعد از شکست در جنگ هشت ساله، از شیوه نرم و تهاجم فرهنگی استفاده کرده و هویت اسلامی - ایرانی جوانان را هدف گرفته است، لازم است که به‌صورت بنیادی و اساسی با تقویت ساخت درونی نظام اسلامی استقلال این کشور را برای همیشه تضمین کنند؛ زیرا طبق نظر مقام معظم رهبری "تنها چیزی که می‌تواند کشور ایران و نظام اسلامی را حفظ کند، استحکام داخلی و عزم جزم بر دفاع مشروع و منطقی است" (۱۳۸۲/۵/۱۵) و "در پیشرفت به سمت هدف‌های آرمانی، باید ساخت درونی قدرت را استحکام بخشید" (۱۳۹۲/۴/۳۰).

بر این اساس، تلاش برای تحکیم ساخت درونی نظام باید مورد توجه مردم و مسؤولان قرار گیرد. بخشی از جامعه که باید در این عرصه با تمام توان وارد شوند، زنان هستند. زنان به عنوان نیمی از نیروی فعال جامعه و با ویژگی‌های جسمی و روحی خاص و کارکردها و نقش‌های متعددی که در جامعه دارند، در عرصه فعالیت برای استحکام ساخت درونی نظام هم می‌توانند نقش‌های مهمی ایفا کنند. برای پرداختن به این موضوع می‌توان از منظر و دیدگاه‌های مختلفی وارد بحث شد؛ لیکن مقاله حاضر در صدد بررسی نقش زنان در استحکام ساخت درونی براساس دیدگاه مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای است که به عنوان ولی فقیه و سکان‌دار انقلاب اسلامی جوانب شرعی، قانونی، عرفی و اجتماعی موضوع را در نظر گرفته، تکلیف اқشار مختلف به‌ویژه زنان را تعیین می‌کند؛ لذا پژوهش حاضر در صدد پاسخگویی به سؤالات زیر است:

۱- از دیدگاه مقام معظم رهبری وظیفه زنان در استحکام درونی نظام چیست؟

۲- زنان چگونه می‌توانند در استحکام درونی نظام مشارکت داشته باشند؟

مطالعه و بررسی اندیشه‌های معظم‌له در مقطع کنونی نه تنها از اهمیت علمی ویژه‌ای برخوردار است، بلکه رسالتی تاریخی است که بر عهده کارشناسان و محققان کشور قرار گرفته است. از سویی اجرای منویات و اوامر رهبری مستلزم فهم صحیح اوامر و نواهی و درک مبانی و چارچوب‌های اندیشه‌ای رهبری انقلاب اسلامی است و از سوی دیگر تلاش برای ماندگاری و دوام تأثیر این اندیشه، منوط به واکاوی مؤلفه‌ها و چارچوب‌های آن است که در این پژوهش در پی آن هستیم.

برای پاسخ به سؤالات فوق از روش تحقیق کیفی از نوع توصیفی - تبیینی استفاده می‌شود. تحقیق کیفی مجموعه فعالیت‌هایی است که هرکدام به نحوی محقق را به کسب اطلاعات دست اول در باره موضوع مورد تحقیق یاری می‌دهند (لاور، ۱۳۷۶، ص ۲۵۸) و از تکنیک تحلیل محتوا به جامعه آماری که منابع مکتوب سخنرانی‌های مقام معظم رهبری از آغاز ولایت یعنی ۱۵ خرداد ۱۳۶۸ تا کنون بود، مراجعه شده است. تحلیل محتوای یک اندیشه قوام آن را مشخص و تأسی به آن را برای پیروان آن اندیشه ممکن می‌سازد. فهم نظام فکری مقام معظم رهبری نیازمند دستیابی بر سخنان ایشان و استنباط از آن است که

در این پژوهش تدوین این نظام مفاهیم در حوزه نقش بانوان در استحکام نظام پیگیری می‌شود.

تجزیه و تحلیل داده‌های تحقیق کیفی تلاشی است در راه ابراز نظر کلی در مورد یک موضوع (مارشال و راسمن، ۱۳۷۷، ص ۱۵۵). با توجه به کیفی بودن تحقیق و مکتوب بودن مطالب، تکنیک تجزیه و تحلیل داده‌ها تحلیل محتوای کیفی است که به صورت جمله بیان می‌شود و سطح تحلیل خرد و واحد تحلیل جمله می‌باشد.

برای بالا بردن روایی یافته‌های این مقاله، کلیه بیانات با تاریخ سخنرانی ذکر شده است تا در صورت لزوم، دیگران به همان متن مراجعه و آن را تجزیه و تحلیل کنند.

مفهوم‌شناسی مصطلحات

برخی از مفاهیم و اصطلاحات که در این نوشتار به‌کرات استفاده می‌شود، به شرح زیر تعریف می‌شوند:

۱- استحکام درونی نظام

ساخت درونی نظام متشکل از اجزا و واحدهای به هم پیوسته ای است که برآیند افزایش توان هر یک از این واحدها می‌تواند منجر به تقویت اقتدار ملی در یک کشور گردد. اجزای ساخت درونی نظام هم در حوزه‌های نرم‌افزاری و هم در حوزه‌های سخت‌افزاری با تکیه بر ظرفیت‌های بومی و توانمندی‌های داخلی قابل تعریف هستند.

خداوند متعال در سوره انفال آیه ۶۰ می‌فرماید «و اعدو لهم ما استطعتم من قوه و من رباط الخیل ترهبون به عدو الله و عدوكم» که نشانگر تأکید خداوند بر استفاده از امکانات و تجهیزات خود برای ایجاد رعب در دل دشمنان خداوند و دشمنان خودتان است؛ یعنی استحکام درونی نظام برای مقابله با دشمنان.

مقام معظم رهبری هم ضرورت و نتیجه استحکام درونی نظام را حفظ کشور از هر افزون‌طلبی و انحصارطلبی و ماجراجویی و تجاوز و بحران‌سازی می‌دانند (۱۳۸۲/۲/۲۲). ایشان معتقدند که اگر کشوری نتواند از لحاظ اقتصادی، از لحاظ علمی، از لحاظ

زیرساخت‌های پیشرفت، خودش را تأمین کند و رشد پیدا کند، بی‌رحمانه مورد تناول قرار خواهد گرفت (۱۳۹۰/۵/۲۶). بنابراین رسیدن به رشد و پیشرفت و نیز عدم دخالت دیگران در اقتصاد و فرهنگ و سیاست و سرنوشت یک ملت نیاز به استحکام درونی و داخلی کشور دارد. از دیدگاه مقام معظم رهبری پایه اصلی حرکت کشور به سوی وضع مطلوب و توفیق در حل مشکلات کشور بیش از آن که بر استفاده از ظرفیت‌ها و امکانات خارجی مبتنی باشد، بر انسجام و استحکام درونی و تمرکز انرژی در داخل کشور بنا نهاده شده است و حتی از منظر، شرط توفیق در استفاده از امکانات و راهکارهای خارجی نیز به میزان انسجام و استحکام درونی کشور بستگی دارد (۱۳۹۲/۶/۶).

۲- نقش بانوان در استحکام درونی نظام

انقلاب اسلامی با بهره‌گیری از تعالیم نورانی اسلام، جایگاه و نقشی والا و مهم برای زنان در نظر گرفته است. در جمهوری اسلامی ایران زنان از یک طرف توانمندی‌های خودشان را در عرصه‌های مختلف اجتماع به اثبات می‌رسانند و از طرف دیگر از فضای خانه و تربیت فرزند و نقش‌های همسری و مادری خود نیز فاصله نمی‌گیرند. این عملکرد نتیجه احترام به آموزه‌های اسلام در مورد اهمیت دادن به خانواده و نقش محوری زن در آن است.

مسئله زنان در جامعه در دو عرصه خانواده و جامعه تبیین می‌شود. این نگاه به مسائل زنان که نشأت گرفته از دین مبین اسلام است، سبب ارتقای توانمندی‌های بانوان و پیشرفت جامعه شده است. اسلام برای زنان جایگاهی انسانی قائل است؛ از این منظر زن دارای کرامت است و به عنوان سنگ بنای خانواده و جامعه محسوب می‌شود. بر اساس این نگرش حضور زنان در عرصه‌های مختلف فعالیت‌های اجتماعی مانع از تشکیل خانواده و استحکام بخشیدن به آن نمی‌شود.

شایان ذکر است که خانواده اولین نهاد اجتماعی است که نقش مهمی در سلامت جامعه دارد. مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای خانواده را سلول اصلی جامعه می‌داند که اگر این سلول سالم باشد، بقیه جامعه نیز سالم خواهد بود. ایشان پیشرفت جامعه اسلامی

را بدون بهره‌مندی کشور از نهاد خانواده سالم، سرزنده و با نشاط، امکان‌پذیر نمی‌دانند. بدیهی است، مشکل امروز جامعه غرب نوع نگرش مسؤولان به خانواده است که آن را به عنوان نهاد اصلی و مهم تلقی نمی‌کنند و زن را بصورت فردی جدا از خانواده می‌بیند. در جمهوری اسلامی ایران زن به عنوان محور آرامش خانواده مطرح است. در نگاه رهبر معظم انقلاب، اگر نقش آرامش دهنده زن و نقش امنیت بخش مرد با یکدیگر هماهنگ باشد، محبت و علاقه بین آنها ایجاد خواهد شد (۱۳۹۰/۱۰/۱۴). نتیجه این هماهنگی و همیاری آن است که مشکلات بیرون از خانه برای زن قابل تحمل خواهد شد و زن در عرصه اجتماع می‌تواند نقش فعال و اثرگذار داشته باشد؛ اما فعالیت‌های اجتماعی و بیرون از خانه زنان نیز بعد دیگری از زندگی آنان است. از نظر اسلام زنان می‌توانند در عرصه‌های مختلف علمی، تحقیقاتی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی فعالیت کنند. دین اسلام در چهارده قرن پیش این گونه فعالیت‌های بانوان را به رسمیت شناخته است. لذا با توجه به اهمیت نقش بانوان در جامعه و خانواده، این پژوهش قصد دارد با توجه به بیانات حضرت آقا، نقش ایشان را در استحکام درونی نظام مورد بررسی قرار دهد.

۳- عوامل اثرگذار بر استحکام درونی نظام

مقام معظم رهبری از جمله مهمترین عامل اثرگذار در این زمینه را ایمان و اتحاد مردم می‌داند و می‌فرماید: ساخت اقتدار درونی ملت که در درجه‌ی اول با ایمان صحیح و راسخ و با اتحاد آحاد مردم و با عمل درست مسؤولان کشور و با همراهی مسؤولان و آحاد مردم و با توکل به خدای متعال انجام خواهد گرفت؛ یعنی به‌کار گرفتن عقل و معنویت و توکل و حرکت و عمل (۱۳۹۲/۶/۲۰).

مقام معظم رهبری عناصر این استحکام را دو دسته عناصر همیشگی و عناصر فصلی تقسیم‌بندی می‌کند. ایشان می‌فرمایند: آنچه که جزو عناصر همیشگی است، عزم راسخ است. مسؤولان کشور باید تصمیمشان را در مواجهه با مشکلات حفظ کنند، عزم راسخ خودشان را محفوظ بدارند، دچار تزلزل نشوند. به سمت آرمان‌ها حرکت کردن، این عزم راسخ را نیاز دارد... هم عزم راسخ مسؤولان لازم است، هم عزم راسخ مردم لازم است..

... اما آنچه که فصلی است - آنچه که در حال حاضر برای کشور اولویت دارد - به نظر من مسأله اقتصاد و مسأله علم است. مسؤولان کلان کشور، سیاست‌گذاران کشور، کسانی که اداره امور اساسی را در کشور به عهده دارند، به این دو نقطه اصلی برای پیشرفت باید توجه کنند. روی مسأله اقتصاد کشور باید تکیه شود، روی مسأله پیشرفت علمی کشور هم باید تکیه شود (۱۳۹۲/۴/۳۰).

ایشان علم را اقتدار دانسته، یکی از ابزارهای استحکام نظام را علم می‌دانند و می‌فرمایند: باید هم علم را بیاموزیم و هم علم را تولید کنیم. ما باید یک کشور عالم بشویم. در یک روایتی از امیرالمؤمنین نقل شده است که فرمود: "العلم سلطان، من وجده صال و من لم یجده صیل علیه"؛ یعنی علم اقتدار است، علم مساوی است با قدرت؛ هر کسی که علم را پیدا کند، می‌تواند فرمانروایی کند؛ هر ملتی که عالم باشد، می‌تواند فرمانروایی کند؛ هر ملتی که دستش از علم تهی باشد، باید خود را آماده کند که دیگران بر او فرمانروایی کنند. ما باید علم را با همه معنای کامل آن به عنوان یک جهاد دنبال کنیم؛ این را من به جوان‌ها، استادان و دانشگاه‌ها می‌گویم. علاوه بر این، علم مجرد و به تنهایی هم کافی نیست؛ علم را باید وصل کنیم به فناوری، فناوری را باید وصل کنید به صنعت، و صنعت را باید وصل کنیم به توسعه کشور (۱۳۸۵/۱/۱).

یکی دیگر از ابزارهای استحکام نظام اقتدار اقتصادی است. مقام معظم رهبری در این زمینه می‌فرمایند: یک رکن اقتدار ملی، اقتدار اقتصادی است؛ یعنی کشور از لحاظ اقتصادی بتواند پول ملی خودش را تقویت کند؛ در بازارهای اقتصادی دنیا حضور تأثیرگذار داشته باشد؛ در بهبود وضع اقتصادی کشور از امکانات خودش استفاده کند؛ فقر را در کشور ریشه کند و یا حداقل کم کند و بتواند به عنوان یک کشور ثروتمند و غنی، در مقابل چشم دنیا، کارایی نظام خودش را نشان دهد. این می‌شود اقتدار اقتصادی (۱۳۸۰/۲/ ۲۸)

قربانی هم ضمن تأکید بر دیدگاه‌های مقام معظم رهبری در این زمینه، به عوامل دیگری اشاره دارند؛ از جمله:

۱- توجه به هویت جامعه خودی (تصمیم‌گیرندگان باید با شناخت کامل بنیان‌های جامعه خودی، نسخه‌ای را برای پیشرفت کشور تجویز کنند که با هویت اسلامی - ایرانی مردم این

سرزمین در تضاد نباشد)

۲- اهتمام به استفاده از تجربیات و آموزه‌های دفاع مقدس؛

۳- وحدت ملی هم به عنوان زمینه ساز پیشرفت کشور و استحکام درونی نظام؛

۴- تحکیم ارتباط بین نخبگان فکری و ابزاری؛

۵- پرهیز از رویکرد جناحی و حزبی در اداره امور کشور؛

۶- توجه به نقش و جایگاه مردم؛

۷- تلاش برای خروج از مدار وابستگی به نفت؛

۸- اقدامات فرهنگی برای پرهیز از مصرف‌گرایی و تجمل؛

۹- تشویق به سرمایه‌گذاری در اقتصاد کشور (قربانی، ۱۳۹۲، ۲)

در دیدگاه‌های سیاسی دیگر افرادی چون هانتینگتون توسعه نامتوازن و برون‌زا را

موجب نابسامانی کشورها و حتی انقلاب در آن کشور می‌داند (پناهی، ۱۳۸۹، ۲۲۰-۲۲۵).

چالمرزجانسون^۲ هم منابع تغییر و دگرگونی در جامعه را چهار عامل تغییر ارزش‌ها از

بیرون، تغییر ارزش‌ها از درون، تغییر محیط از بیرون و تغییر محیط از درون

می‌داند (Panahi, 2001, P.129). بنابراین استحکام درونی نظام مانع از تغییرات درونی و

بیرونی نظام می‌شود.

براساس آنچه ذکر شد، استحکام قدرت درونی نظام به عوامل متعددی بستگی دارد و

نیاز به اهتمام جدی مسئولان و مشارکت کلیه اعضای جامعه به‌ویژه زنان دارد. به همین

منظور، دیدگاه مقام معظم رهبری در خصوص نقش زنان در این مورد بررسی می‌شود.

اقدامات بانوان برای استحکام نظام مستخرج از نظرات مقام معظم

رهبری

با مروری بر بیانات حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، می‌توان اقدامات بانوان برای استحکام نظام

را در شش عنوان به شرح زیر تقسیم بندی نمود، در ادامه این شش عنوان در قالب بیانات،

وظایف و تاریخ سخنرانی به صورت جدول آورده می‌شود:

۱- نقش خانوادگی زنان در استحکام درونی نظام

خانواده که از قدیمی‌ترین و با سابقه‌ترین نهادهای اجتماعی است، کارکردهای مهمی چون تنظیم رفتار جنسی، تولید نسل، مراقبت و حمایت از کودکان، معلولان و سالمندان، اجتماعی کردن کودکان، تثبیت جایگاه اجتماعی و پایگاه فردی از طریق میراث‌های اجتماعی و تامین اقتصادی خانواده را به عهده دارد/کوئن، ۱۳۷۹، ص ۷-۱۵۶).

یکی از مهم‌ترین نگرانی‌های جامعه‌شناسان غربی تزلزل بنیاد خانواده در غرب و بررسی جوانب و اثرات منفی آن است و در این راستا راه‌حلهایی ارائه می‌دهند. پارسونز جامعه‌شناس آمریکایی برای تداوم و بقای خانواده توصیه می‌کند که زنان بعد از ازدواج اشتغال بیرون از خانواده نداشته باشند. او معتقد است برای تربیت صحیح فرزندان و جامعه‌پذیرکردن آنها، لازم است زن در خارج از کانون خانواده کار نکند و در این راستا به مسأله طلاق و جدایی والدین و نقش منفی آن در تربیت و شخصیت کودکان پرداخته و به شدت مخالف آن است/روشه، ۱۳۷۶، ص ۱۹۱).

بنابراین توجه به خانواده و اهمیت آن در استحکام نظام و زندگی سالم افراد جامعه و پرورش نسلی پاک، شجاع و متدین و مدافع ارزش‌های دینی، انسانی و اجتماعی کشور واضح است. تاکید مقام معظم رهبری بر نقش مادری و همسری زنان به‌عنوان مهم‌ترین اثرگذارترین وظیفه دینی و اجتماعی به‌کرات مشاهده می‌شود. به خلاصه نمونه‌ای از این بیانات در جدول زیر اشاره می‌گردد:

جدول ۱: چکیده نظرات مقام معظم رهبری در خصوص نقش خانوادگی زنان در استحکام درونی نظام

وظایف	بیانات	تاریخ
ازبیاد نسل	زنانی که به خاطر فعالیت‌های خارج از خانواده، از آوردن فرزند استنکاف می‌کنند، برخلاف طبیعت بشری و زنانه خود اقدام می‌کنند. خداوند به این راضی نیست.	۱۳۸۹/۲/۱
	حد زاد و ولد در جامعه ما چیست؟ من اشاره کردم؛ یک تصمیم زمان‌دار و نیاز به زمان و مقطعی را انتخاب کردیم، گرفتیم، بعد زمانش یادمان رفت! مثلاً فرض کنید به شما بگویند آقا این شیر آب را یک ساعت باز کنید. بعد شما شیر را	۱۳۹۱/۷/۲۳

	<p>بازکنی و بروی! ماها رفتیم، غافل شدیم؛ دهسال، پانزده سال. بعد حالا به ما گزارش می دهند که آقا جامعه ما در آینده نه چندان دوری، جامعه پیر خواهد شد؛ این چهره جوانی که امروز جامعه ایرانی دارد، از او گرفته خواهد شد. حد زاد و ولد چقدر است؟</p>	
<p>۱۳۸۹/۲/۱</p>	<p>حد زاد و ولد در جامعه ما چیست؟ من اشاره کردم؛ یک تصمیم زمان دار و نیاز به زمان و مقطعی را انتخاب کردیم، گرفتیم، بعد زمانش یادمان رفت! مثلاً فرض کنید به شما بگویند آقا این شیر آب را یک ساعت باز کنید. بعد شما شیر را بازکنی و بروی! ماها رفتیم، غافل شدیم؛ دهسال، پانزده سال. بعد حالا به ما گزارش می دهند که آقا جامعه ما در آینده نه چندان دوری، جامعه پیر خواهد شد؛ این چهره جوانی که امروز جامعه ایرانی دارد، از او گرفته خواهد شد. حد زاد و ولد چقدر است؟</p>	
<p>۱۳۸۴/۵/۵</p>	<p>زن در داخل خانواده، عزیز و مکرم و محور مدیریت درونی خانواده است؛ شمع جمع افراد خانواده است؛ مایه انس و سکینه و آرامش است</p>	
<p>۱۳۷۶/۷/۳</p>	<p>طبیعت الهی زن و مرد در محیط خانواده، طبیعتی است که برای زن و برای مرد رابطه ای فیما بین به وجود می آورد که آن رابطه، رابطه عشق و مهربانی است: «موده و رحمه»</p>	
<p>۱۳۷۶/۷/۳۰</p>	<p>این دو جنس (زن و مرد داخل خانواده)، اگر با همان حدود و موازینی که اسلام معین کرده است در کنار هم زندگی کنند، خانواده ای ماندگار و مهربان و بابرکت و پرفایده خواهند داشت.</p>	
<p>۱۳۷۵/۶/۲۸</p>	<p>زن اگر چنانچه در محیط خانواده، محترم و مکرم شمرده بشود، بخش مهمی از مشکلات جامعه حل خواهد شد.</p>	
<p>۱۳۹۲/۲/۲۱</p>	<p>مسئله مادری، مسئله همسری، مسئله خانه و خانواده، مسائل بسیار اساسی و حیاتی است.</p>	
<p>۱۳۹۰/۱۰/۱۴</p>	<p>در همه ی طرح هایی که ما داریم، بایستی "خانواده" مبنا باشد.</p>	
<p>۱۳۹۰/۱۰/۱۴</p>	<p>کانون خانواده، جایی است که عواطف و احساسات باید در آن جا رشد و بالندگی پیدا کند... برای یک مرد بزرگ، این همسر کاری را می کند که مادر برای یک بچه کوچک آن کار را می کند؛ و زنان دقیق و ظریف، به این نکته آشنا هستند.</p>	

۱۳۸۹/۲/۱	زن اگر به تربیت فرزند اهمیت داد، به بچه‌های خود رسید، آنها را شیر داد، آنها را در آغوش خود بزرگ کرد، برای آنها آذوقه‌های فرهنگی، قصص، احکام، حکایت‌های قرآنی، ماجراهای آموزنده فراهم کرد و در هر فرصتی به فرزندان خود مثل غذای جسمانی چشاند، نسل‌ها در آن جامعه، بالنده و رشید خواهند شد.	تربیت فرزند
۱۳۷۶/۷/۳	اگر زن در جامعه بتواند به علم و معرفت و کمالات معنوی و اخلاقی‌ای که خدای متعال و آیین الهی برای همه انسان‌ها چه مرد و چه زن به طور یکسان در نظر گرفته است، برسد، تربیت فرزندان بهتر خواهد شد.	
۱۳۹۰/۱۰/۱۴	کانون خانواده، جایی است که عواطف و احساسات باید در آن‌جا رشد و بالندگی پیدا کند؛ بچه‌ها محبت و نوازش ببینند.	
۱۳۸۹/۲/۱	از جمله وظایفی که برعهده زنان در داخل خانه و خانواده است، مسأله تربیت فرزند است.	
۱۳۸۹/۲/۱	زنانی که به خاطر فعالیت‌های خارج از خانواده، از آوردن فرزند استنکاف می‌کنند، برخلاف طبیعت بشری و زنانه خود اقدام می‌کنند. خداوند به این راضی نیست.	
۱۳۸۹/۲/۱	کسانی که فرزند و تربیت فرزند و شیردادن به بچه و در آغوش مهر و عطوفت بزرگ کردن فرزند را برای کارهایی که خیلی متوقف به وجود آنها هم نیست، رها می‌کنند، دچار اشتباه شده‌اند.	
۱۳۸۹/۲/۱	بهترین روش تربیت فرزند انسان، این است که در آغوش مادر و با استفاده از مهر و محبت او پرورش پیدا کند. زنانی که فرزند خود را از چنین موهبت الهی محروم می‌کنند، اشتباه می‌کنند؛ هم به ضرر فرزندشان، هم به ضرر خودشان و هم به ضرر جامعه اقدام کرده‌اند. اسلام این را اجازه نمی‌دهد.	
۱۳۸۹/۲/۱	یکی از وظایف مهم زن، عبارت از این است که فرزند را با عواطف، با تربیت صحیح، با دل دادن و رعایت و دقت، آن چنان بار بیاورد که این موجود انسانی... از لحاظ روحی، یک انسان سالم، بدون عقده، بدون گرفتاری، بدون احساس نلت و بدون بدبختی‌ها و فلاکت‌ها و بلایایی که امروز نسل‌های جوان و نوجوان غربی در اروپا و آمریکا به آن گرفتارند، بار آمده باشد.	

۲- حضور در جامعه و دفاع از نظام اسلامی

حضور فعال زنان در عرصه‌های اجتماعی به‌ویژه در دفاع از نظام اسلامی و ولایت فقیه بعضاً اثرگذارتر از مردان است. مقام معظم رهبری در این خصوص مطالب مهمی فرموده‌اند که برای پیشگیری از اطاله مقاله خلاصه آنها را در جدول شماره ۲ می‌آوریم:

جدول ۲: چکیده نظرات رهبر در خصوص نقش حضور زنان در جامعه در استحکام درونی نظام

تاریخ	بیانات	وظایف زنان
۱۳۸۹/۲/۱	زنان یکی از برجسته‌ترین نقش‌ها را در این انقلاب ایفا کردند. هم در خود حادثه بزرگ انقلاب، هم در حادثه‌ی بسیار بزرگ هشت سال دفاع مقدس.	تحقق انقلاب اسلامی
۱۳۷۱/۹/۲۵	در راه‌پیمایی‌ها، وقتی دوربین‌ها می‌رود روی چهره خانم‌هایی که با حجاب کامل، فرزندان‌شان را هم در بغل گرفته‌اند و در شرایط دشوار به راه‌پیمایی آمده‌اند، برای اعلام موضع سیاسی، در نماز جمعه شرکت کرده‌اند و یا برای کار عبادی، سیاسی به پای صندوق‌های رأی رفته‌اند، برای ما افتخار است.	
۱۳۹۰/۱۰/۱۴	در بعضی جاها مثل مشهد ما، اصلاً شروع این تظاهرات، از زنان شد. یعنی اولین حرکت عمومی مردمی، یک حرکت زنانه بود.	
۱۳۹۰/۱۰/۱۴	زنان یک نقش مؤثر و بی‌جایگزین داشتند؛ که اگر نبودند زنان توی این اجتماعات، بلاشک این اجتماعات عظیم و این تظاهرات عظیم، آن اثر را نمی‌بخشید.	
۱۳۹۰/۱۰/۱۴	زنان، هم در دوران مبارزه نقش داشتند، هم بخصوص در همان دوران انقلاب یعنی آن یک سال و نیمی که حرکت انقلابی عمومی شروع شد نقش داشتند.	
۱۳۷۶/۷/۳۰	اگر حضور زنان در نهضت انقلابی ملت ایران نمی‌بود، به احتمال زیاد این انقلاب به این شکل پیروز نمی‌شد؛ یا اصلاً پیروز نمی‌شد، یا مشکلات بزرگی در سر راه آن پدید می‌آمد	

۱۳۹۱/۴/۲۱	اگر در جنگی که ۸ سال بر ما تحمیل شد، زنان ما، بانوان کشور ما در میدان جنگ، در عرصه عظیم ملی حضور نمی‌داشتند، ما در این-آزمایش دشوار و پرمحنت پیروز نمی‌شدیم. زنها، مارا پیروز کردند.	دفاع مقدس
۱۳۷۶/۷/۳۰	حضور زنان مشکل‌گشا بود. در جنگ هم همین‌طور بود، در مسائل دیگر از اول انقلاب تا به حال هم همین‌گونه بوده است.	
۱۳۹۰/۱۰/۱۴	اگر این مادرها آن وقتی که جنازه بچه‌هاشان می‌آمد یا حتی نمی‌آمد، آه و ناله می‌کردند، گله می‌کردند، یقه چاک می‌زدند، اعتراض به امام و اعتراض به جنگ می‌کردند، مطمئناً جنگ در همان سال‌های اول و در همان مراحل اول زمین‌گیر می‌شد. نقش مادران شهدا این است.	
۱۳۷۵/۱۲/۲۰	در صدر اسلام، زن در میدان جنگ، علاوه بر بستن زخم مجروحان که این کار بیشتر بر عهده زنان بود، حتی گاهی با نقاب، در میدان جنگ و رزم‌های دشوار آن روز، شمشیر هم می‌زد!	
۱۳۹۰/۱۰/۱۴	اولین حرکت عمومی مردمی، یک حرکت زنانه بود... هم در مبارزات این جور بود، هم در ایفای نقش در تشکیل نظام، هم در دوران به سرعت پدید آمده بعد از تشکیل نظام؛ یعنی دوران جنگ.	
۱۳۹۰/۱۰/۱۴	نقش مادران شهدا، نقش همسران شهدا، نقش زنان میاشر در میدان جنگ، در کارهای پشتیبانی و بعضاً بندرت در کارهای عملیاتی و نظامی.	
۱۳۹۱/۴/۲۱	اگر زنان در حرکت اجتماعی یک ملتی حضور نداشته باشند، آن حرکت به جایی نخواهد رسید، موفق نخواهد شد.	تأثیر حضور زنان
۱۳۹۱/۴/۲۱	اگر زنان در یک حرکت حضور پیدا نکنند، یک حضور جدی و آگاهانه و از روی بصیرت، آن حرکت به طور مضاعف پیشرفت خواهد کرد.	
۱۳۷۶/۷/۳	خواهر شهید صدر توانست تاریخی را تحت تأثیر خود قرار دهد، توانست در عراق مظلوم نقش ایفا کند... این گونه زن‌هایی را باید تربیت کرد و پرورش داد.	
۱۳۷۶/۷/۳۰	خصوصیت حضور خانم‌ها در میدان‌های مختلف این است که وقتی زن خانواده وارد میدان می‌شود، یعنی همسر و فرزندان او هم واردند.	

۳- کسب علم و دانش

رشد علم و دانش در کشور موجب افزایش توان خودکفایی و استقلال کشور از جنبه‌های مختلف می‌شود. بحمدالله زمینه‌های کسب علم و کاربردی کردن آن هم به میزان زیادی در جامعه فراهم است و انگیزه‌های بالایی هم در این راستا وجود دارد. از جمله اقشاری که وارد این عرصه شده و با جدیت و تلاش در جهت افزایش توان علمی و تحقیقاتی کشور گام برمی‌دارند، زنان هستند. درصد زیادی از افراد دانشگاهی را زنان تشکیل می‌دهند، تحقیقات و پژوهش‌های علمی زیادی توسط زنان جامعه صورت می‌گیرد و بسیاری از استادان دانشگاه‌ها و تکنسین‌های کشور را زنان تشکیل می‌دهند. بنابراین زنان نشان داده‌اند که می‌توانند با ورود به این عرصه که با روحیه و فطرت آنها هم سازگاری کامل دارد، در استحکام درونی نظام و تولید دانش بومی و ارائه هنر ایرانی و اسلامی، نقش مهمی ایفا کنند. کسب علم و دانش زنان علاوه بر کمک به استقلال و خودکفایی کشور و بالا بردن طراز علمی کشور در جهان، به تربیت صحیح و عالمانه فرزندان، تحکیم مبانی خانواده و رفتار صحیح اجتماعی هم می‌تواند منجر شود. مقام معظم رهبری تاکید فراوانی بر فراگیری علم و کاربرد آن در پیشرفت جامعه توسط زنان دارند که خلاصه آن در جدول زیر است:

جدول ۳: چکیده نظرات رهبر معظم در خصوص نقش کسب علم و دانش زنان در استحکام درونی نظام

وظایف- زنان	بیانات	تاریخ
تربیت علم و دانش	امروز مؤمن‌ترین و انقلابی‌ترین زنان ما، زنان تحصیل‌کرده ما هستند.	۱۳۹۲/۴/۲۱
	امروز زنان ما، زنان تحصیل‌کرده ما، زنان جوان ما در پیچیده‌ترین آزمایشگاه‌ها و مراکز علمی تجربی و انسانی حضور دارند و فعالند.	۱۳۹۲/۴/۲۱
	هویت اسلامی این است که زن در میدان ارزش‌های معنوی - مثل علم، مثل عبادت، مثل تقرب به خدا، مثل معرفت الهی و سیر وادی‌های عرفان - پیشروی کند.	۱۳۷۹/۶/۳۰

۱۳۹۲/۴/۲۱	فعال‌ترین زنان ما در زمینه سیاسی، در زمینه علمی، در زمینه مدیریت‌های اجتماعی، زنان مؤمن و انقلابی ما هستند؛ دارای تحصیلات خوب، دارای اندیشه عمیق.
۱۳۷۱/۹/۲۵	مهم است که شما زنان مسلمان، بخصوص زنان جوان، دختران دانشجو، خانم‌هایی که به فعالیت‌های علمی و اجتماعی و سیاسی اشتغال دارید، این روش اسلامی را با جدیت و اهتمام کامل دنبال کنید. تربیت اسلامی و انقلابی زن مسلمان، مایه افتخار و مباهات جمهوری اسلامی است.
۱۳۷۱/۹/۲۵	خانم‌هایی که در دانشگاه‌ها مراتب عالی‌ه را در راه تحصیل علم به دست آورده‌اند و یا در کنکورهای سراسری در رشته‌های گوناگون رتبه اول و دوم شده‌اند، وقتی در جامعه ما نمود پیدا می‌کنند، جمهوری اسلامی سربلند می‌شود و افتخار می‌کند.
۷۶/۷/۳۰	دختران درس بخوانند، مطالعه کنند، کتاب بخوانند، با معارف دینی و با معارف انسانی آشنا شوند و ذهن و مغزشان قوت و قدرت پیدا کند. این، کار بسیار لازمی است که باید انجام گیرد.

۴- مقابله با تهاجم فرهنگی

هدف اصلی تهاجم فرهنگی گرفتن استقلال فرهنگی کشور و بدنبال آن وابستگی همه‌جانبه کشور به بیگانه است. دشمنان اسلام و انقلاب بعد از آزمون تمام روش‌های حمله، اعم از تحریم‌ها و حمله نظامی و ترور و سایر اقدامات و عدم موفقیت در همه آنها برای دستیابی به اهدافشان، که همانا تحت سلطه درآوردن ایران اسلامی بود، اقدام به تهدید نرم با روش تهاجم فرهنگی نمودند. از آنجا که بخش مهمی از دستیابی به اهداف دشمنان در زمینه تهاجم فرهنگی توسط زنان به‌طور مستقیم و غیرمستقیم صورت می‌گیرد که یا خودشان ابزار ترویج فرهنگ بیگانه هستند، یا مورد هدف تهاجم قرار دارند، آگاهی و شناخت آنها از ابعاد مختلف تهاجم فرهنگی و مقابله با آن و مقاومت در برابر خواست آنها می‌تواند کشور را در دفاع از ارزش‌های ملی و دینی کمک کند. علاوه بر این نقش زنان به عنوان همسر و مادر در هدایت همسر و فرزندان و ایجاد فضای سالم در منزل و کنترل و نظارت صحیح فرزندان، در مقابله با این تهاجم بسیار مؤثر است. باید

توجه داشت که رعایت حجاب شرعی و اسلامی امروزه به‌عنوان ابزار بسیار اثرگذاری در مقابله با دشمنان و دین‌ستیزان است. مقام معظم‌رهبری در همین زمینه می‌فرماید:

جدول ۴: چکیده نظرات رهبر در خصوص نقش مقابله با تهاجم فرهنگی زنان در استحکام درونی نظام

وظایف زنان	بیانات	تاریخ
زنان و مقابله با تهاجم فرهنگی	با حجاب زن مسلمان، هم خود زن مسلمان امنیت پیدا می‌کند و هم مردان مسلمان امنیت پیدا می‌کنند.	۱۳۷۵/۱۲/۲۰
	آن جایی که حجاب را از زنان دور می‌کنند، آن جایی که زن را به عریانی و برهنگی نزدیک می‌کنند، در درجه اول، امنیت از خود زن و در درجه بعد، از مردان و جوانان گرفته خواهد شد.	۱۳۷۵/۱۲/۲۰
	در این راه‌پیمایی‌ها، وقتی دوربین‌ها می‌رود روی چهره‌ی خانم‌هایی که با حجاب کامل، فرزندان‌شان را هم در بغل گرفته‌اند و در شرایط دشوار به راه‌پیمایی آمده‌اند... برای ما افتخار است.	۱۳۷۱/۹/۲۵
	در صدر اسلام، زن در میدان جنگ، علاوه بر بستن زخم مجروحان که این کار بیشتر بر عهده زنان بود حتی گاهی با نقاب، در میدان جنگ و رزمهای دشوار آن روز، شمشیر هم می‌زد!... حجاب خود را هم حفظ می‌کرد؛ چون اینها منافاتی باهم ندارد.	۱۳۷۵/۱۲/۲۰

۵- حضور در عرصه‌های مختلف

زنان به قدری که توان جسمی و نیازها و ضرورت‌هایشان اجازه می‌دهد، می‌توانند در فعالیت‌ها شرکت کنند. آنها هر چه می‌توانند، تلاش اقتصادی و سیاسی و اجتماعی کنند (۱۳۷۵/۶/۲۸). سایر نظرات رهبری در این مورد در جدول زیر آورده می‌شود:

جدول ۵: چکیده نظرات رهبر در خصوص نقش حضور زنان در عرصه‌های مختلف در استحکام نظام

تاریخ	بیانات	وظایف زنان
۱۳۷۵/۶/۲۸	زنان به قدری که توان جسمی و نیازها و ضرورت‌هایشان اجازه می‌دهد، می‌توانند در فعالیت‌ها شرکت کنند. آنها هر چه می‌توانند، تلاش اقتصادی و سیاسی و اجتماعی کنند.	حضور در عرصه‌های مختلف
۱۳۷۶/۷/۳۰	اگر کشور بتواند جامعه زنان را با تکیه بر تعلیمات اسلامی، با همان معارفی که اسلام خواسته است، آشنا کند، من تردیدی ندارم که پیشرفت و ترقی و تعالی کشور مضاعف و چند برابر خواهد شد.	
۱۳۷۶/۷/۳۰	در هر میدانی که بانوان مسئولانه وارد شوند، پیشرفت در آن میدان چند برابر خواهد شد.	
۱۳۷۶/۷/۳۰	حضور زنان در بخشهای مختلف بسیار مهم است.	
۱۳۷۵/۱۲/۲۰	بعضی می‌گویند چون فعالیت اجتماعی اجازه نمی‌دهد به خانه و شوهر و فرزند برسیم، پس فعالیت اجتماعی نباید بکنیم. بعضی می‌گویند چون خانه و شوهر و فرزند، اجازه نمی‌دهد فعالیت اجتماعی بکنیم، پس شوهر و فرزند را باید رها کنیم. هر دو غلط است.	
۱۳۸۹/۲/۱	این (پایبندی به خانواده) هنر زن است و منافاتی هم با درس خواندن و درس گفتن و کار کردن و ورود در سیاست و امثال اینها ندارد.	
۱۳۹۱/۷/۲۲	چه کنیم که زن در جامعه ما هم بتواند وظایف اجتماعی‌اش را انجام دهد، هم حقوق اجتماعی و خانوادگی‌اش محفوظ بماند؟ چه کنیم که زن مجبور نباشد بین این چند تا، یکی را انتخاب کند؟	
۱۳۷۵/۶/۲۸	به فضل الهی زنان کشور اسلامی ایران توانستند در میدان‌های گوناگونی حضور یابند و عظمت روحیه زن مسلمان را نشان دهند.	
۱۳۷۵/۶/۲۸	زنان کشور اسلامی ایران توانستند شخصیت حقیقی خودشان را تا حدود زیادی پیدا کنند، در میدان‌های گوناگونی حضور یابند و عظمت روحیه زن مسلمان را نشان دهند، که شما نمونه‌اش را در وضع این مادر شهید و مادران عزیز و دلاور سایر شهدا دیدید و می‌بینید.	
۱۳۷۵/۶/۲۸	من هر جا که با مادران شهدا مواجه شده‌ام، آنها را حتی از پدران شهدا هم قوی‌تر دیده‌ام. غالباً نمونه‌اش را در روحیه این مادران بزرگوار و شجاع می‌توانید ببینید. این، عظمت زن مسلمان در میدان‌های سیاسی و فرهنگی است.	

۱۳۶۸/۱۰/۲۶	ما معتقدیم زنان در هر جامعه سالم بشری قادرند و می‌باید فرصت پیدا کنند که درحد سهم خود، تلاش خویش را در پیشرفت‌های علمی و اجتماعی و سازندگی و اداره این جهان به عهده بگیرند.
۱۳۶۸/۱۰/۲۶	اشتغال بانوان از جمله چیزهایی است که ما با آن موافقیم. بنده با انواع مشارکت‌های اجتماعی موافقم؛ حالا چه از نوع اشتغال اقتصادی باشد، چه از نوع اشتغالات سیاسی و اجتماعی و فعالیت‌های خیر خواهانه و از این قبیل باشد؛ اینها هم خوب است.
۱۳۸۴/۳/۲۵	زن با نقاط قوت زنانه خود می‌تواند در جامعه یک نقش استثنایی ایفا کند. اگر زن با این خصوصیات در عالم وجود نبود، انسانیت معنا پیدا نمی‌کرد.
۱۳۷۹/۶/۳۰	هویت‌اسلامی این است که زن در عرصه مسائل اجتماعی و سیاسی و ایستادگی و صبر و مقاومت و حضور سیاسی و خواست سیاسی و درک و هوش سیاسی، شناخت کشور خود، شناخت آینده خود، شناخت هدف‌های ملی و بزرگ و اهداف اسلامی مربوط به کشورهای اسلامی و ملت‌های اسلامی، شناخت توطئه‌های دشمن، شناخت دشمن، شناخت روش‌های دشمن باید روزبه‌روز پیشرفت کند و هم در زمینه ایجاد عدل و انصاف و محیط آرامش و سکونت در داخل خانواده باید پیشرفت داشته باشد.
۱۳۹۱/۴/۲۱	زن در محیط اسلامی رشد علمی می‌کند، رشد شخصیتی می‌کند، رشد اخلاقی می‌کند، رشد سیاسی می‌کند، در اساسی‌ترین مسائل اجتماعی در صفوف مقدم قرار می‌گیرد.
۱۳۸۴/۵/۵	زن هم باید مادر خوب و همسر خوبی باشد، هم در فعالیت اجتماعی شرکت کند. فاطمه زهرا (سلام‌الله‌علیها) مظهر چنین جمعی است؛ جمع بین شؤون مختلف. زینب کبری نمونه دیگر است.
۱۳۷۹/۶/۳۰	حضور زن در این عرصه‌های اساسی سیاسی و اجتماعی، تثبیت شده است. زنها می‌آمدند با پیغمبر بیعت می‌کردند.

۶- تشویق همسر و فرزندان به دفاع از کشور

تشویق همسران و اعضای خانواده به مشارکت در فعالیت‌های دفاعی از دیگر اقداماتی است که زنان مسلمان می‌توانند به نحو اثرگذاری در آن دخالت داشته باشند. اگر پشتیبانی زنان از مردان مبارز خود وجود نداشته باشد، چه بسا آنها هم به این کار رغبت پیدا نکنند.

اثرگذاری عاطفی و تشویق مردان برای مبارزه توسط زنان از صدراسلام تاکنون وجود داشته و در انقلاب اسلامی ایران و هشت سال دفاع مقدس نمونه‌های فراوانی از این فعالیت انقلابی زنان وجود دارد. از جمله ویژگی‌های روان‌شناسی زنان، نقش اثرگذاری آنها بر اطرافیان است. زنان با داشتن ویژگی‌های روحی و روانی خاص و توانمندی درک صحیح شرایط و توجه به نکات ریز و حساس می‌توانند در تغییر نگرش دیگران به‌ویژه همسر و فرزندان خود نقش بسزایی داشته باشند. معمولاً این اقدام به‌صورت مستقیم و با زبان شفاف بیان نمی‌شود، بلکه با روش‌های خاص و غیرمستقیم به ثمر می‌رسد. تشویق فرزندان و همسر به شرکت در جنبه‌های دفاع نظامی یا همکاری در سایر جنبه‌های دفاعی مانند مقابله با تهاجم فرهنگی یا تحریم اقتصادی می‌تواند از جمله کارکردهای زنان در استحکام درونی نظام باشد. مقام معظم رهبری در همین زمینه‌ها می‌فرمایند:

جدول ۶: چکیده نظرات رهبر در خصوص نقش زنان در تشویق خانواده به دفاع از کشور و استحکام نظام

تاریخ	بیانات	وظایف زنان
۱۳۷۶/۷/۳	زنانی که توانستند شهیدانی را پرورش دهند؛ این‌زنانی که توانستند شوهران یا فرزندان خود را به‌صورت انسان‌های فداکاری درآورند که بروند و از کشور و انقلاب دفاع کنند؛ از هستی ملت و از آبروی ملت دفاع کنند. این‌ها زنان بزرگی هستند.	تشویق همسر و فرزندان به دفاع از کشور
۱۳۹۱/۴/۲۱	زنان هستند که همسران خود را و فرزندان خود را برای حضور در خطرناک‌ترین میدان‌ها و جبهه‌ها آماده می‌کنند و تشجیع می‌کنند.	
۱۳۹۱/۴/۲۱	مادران شهدا، همسران شهدا، همسران جانبازان، همسران اسرا و آزادگان‌ما؛ مادران اینها با صبر خود یک فضایی را در یک منطقه محدودی به وجود آوردند، که آن فضا جوان‌ها را، مردان را، به حضور مصممانه تشویق می‌کرد.	
۱۳۷۵/۶/۲۸	اگر خانواده‌های شهدا - مادران و همسران - صبر نمی‌کردند، جنگ دچار مشکلات بسیار بزرگی می‌شد. در آن مقطع، نقش زنان، بسیار برجسته بود.	

۱۳۹۱/۲/۲۳	روح لطیف زنانه، آن هم نسبت به جگرگوشه، این را پرورش بدهد، بزرگ کند مثل دسته گل، بعد راضی بشود که او برود میدان جنگ و به شهادت برسد؛ بعد برای این که جمهوری اسلامی دشمن شاد نشود.
۱۳۹۰/۱۰/۱۴	این مادر(مادر شهید) با همان احساسات مادرانه سالم و جوشان و پرفوران، آنچنان نقشی ایفا کند که صد تا مادر دیگر تشویق بشوند بچه‌هاشان را بفرستند میدان جنگ.
۱۳۹۰/۱۰/۱۴	همسران صبور شهدا، زن‌های جوان، شوهران جوان خودشان را در آغاز زندگی شیرین خانوادگی مورد آرزو از دست بدهند. اولاً راضی بشوند این شوهر جوان بلند شود برود جایی که ممکن است برنگردد؛ بعد هم شهادت او را تحمل کنند؛ بعد هم افتخارکنند، سرشان را بالا بگیرند. اینها آن نقش‌های بی‌بدیل است.
۱۳۹۰/۱۰/۱۴	خانم‌هایی رفتند همسر جانبازان شدند. یک مرد ناقص معیوب احیاناً بد اخلاق به خاطر وضع جسمی یا اختلالات ناشی از موج‌گرفتگی و غیره را انسان به‌عنوان یک متعهد و یک مسؤول، داوطلبانه و بدون هیچ اجباری برود پذیرایی‌اش را به عهده بگیرد، خیلی فداکاری کرده است. اینها این فداکاری را کردند. اصلاً نمی‌شود نقش زنان را محاسبه کرد.

جمع‌بندی

حفظ استقلال کشور از مهمترین وظایف ملت‌ها و به‌ویژه نظام جمهوری اسلامی ایران است که با ایثار خون هزاران شهید استقلال کشور را به دست آورده است. برای این اقدام بزرگ علاوه بر تحکیم قدرت بیرونی و جلوگیری از تجاوز بیگانگان به کشور، نیاز به استحکام قدرت درونی نظام است که با اتکا به خود و توانمندی‌ها و امکانات داخلی به خودکفایی رسیده و به نحوی عمل کند که هیچ کشوری نتواند با تهدید و تحریم و امثال آن به امنیت و آسایش مردم خدشه‌ای وارد نماید. از آنجا که استحکام درونی نظام نیاز به همکاری و مشارکت اقشار مختلف مردم در عرصه‌های مختلف اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی دارد، توجه به نقش زنان به عنوان نیمی از جمعیت کشور در این امر ضروری است. در پاسخ به این سؤال که وظیفه زنان در استحکام درونی نظام چیست؟ می‌توان از دیدگاه

مقام معظم رهبری وظایف زنان را در این عرصه در ابعاد تحکیم خانواده، تربیت فرزند، ازدیاد نسل، حضور در جامعه و دفاع از نظام اسلامی، کسب علم و دانش و به‌کارگیری آن در تولید و پیشرفت جامعه، مقابله با تهاجم فرهنگی، حضور در عرصه‌های مختلف اجتماعی - سیاسی و تشویق همسر و فرزندان به دفاع از کشور برشمرد. در پاسخ به سؤال دوم که زنان چگونه می‌توانند در استحکام درونی نظام مشارکت داشته باشند و در هر کدام از این عرصه‌ها چه فعالیتی می‌توانند انجام دهند که به استحکام درونی نظام کمک کند. می‌توان گفت مهمترین وظیفه زنان استحکام بنای خانواده است. خانواده مهمترین و زیربنایی‌ترین نهاد جامعه است و خیر و صلاح جامعه در تشکیل درست این کانون و تربیت صحیح فرزندان است. امروزه کشورهای غربی در حفظ خانواده دچار مشکل شده‌اند و این مسأله را با تهاجم فرهنگی و حربه‌هایی مانند حقوق بشر و آزادی زنان و امثال آن در حال انتقال به سایر کشورها هستند.

مقام معظم رهبری در سخنرانی‌های مختلف به نقش زنان در نهضت انقلابی و هشت سال دفاع مقدس و پیروزی انقلاب و جنگ اشاره داشته‌اند و معتقدند که اگر حضور زنان در این عرصه‌ها نبود، قطعاً ما در انقلاب و جنگ پیروز نمی‌شدیم. ایشان حضور زنان را مشکل‌گشا می‌دانند و این حضور را علاوه بر مشارکت در راهپیمایی‌ها و اقدامات حمایتی، صبر بر مشکلات و سختی‌های جنگ و شاهد شهید شدن همسر و فرزند خود بودن، حضور در فعالیت‌های پشتیبانی و مباحثی در جنگ می‌دانند. ایشان همچنین زنان متدین و فعال جامعه را افراد دارای تحصیلات بالا می‌دانند و توصیه می‌کنند که دختران و زنان کسب علم و تحصیل و بویژه معارف دینی و انسانی کنند

مقام معظم رهبری حضور زنان در عرصه‌های مختلف سیاسی - اجتماعی و فرهنگی در جامعه با حفظ اولویت خانواده و رعایت حجاب اسلامی را از دیگر وظایف زنان در استحکام درونی نظام می‌دانند. همچنین امروزه زنان می‌توانند با اثرگذاری بر همسر و فرزندان به تقویت زیرساخت‌های نظام، رونق اقتصادی، عدم مصرف گرایی و مصرف کالاهای داخلی و مقابله با جنگ نرم و تهاجم فرهنگی بیگانگان بر استحکام درونی نظام بیفزایند.

یافته‌های پژوهش

بر اساس بیانات مقام معظم رهبری نقش زنان در استحکام درونی نظام به شرح زیر می‌باشد:

۱- تلاش زنان برای استحکام بنای خانواده می‌تواند موجب استحکام نظام اسلامی شود.

۲- انجام درست کارکردهای خانواده از جمله تأمین نیاز عاطفی و جنسی همسر و تربیت نسل اسلامی و انقلابی از دیگر شیوه‌های مشارکت زنان در استحکام درونی نظام است.

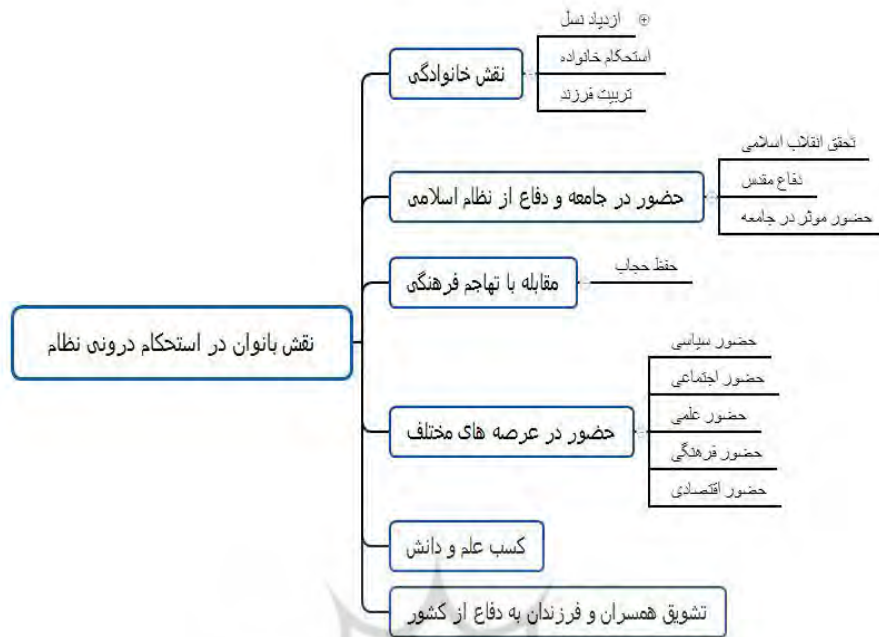
۳- دفاع زنان از ارزش‌های دینی و اجتماعی خانواده به بقا و دوام و استقلال جامعه کمک می‌کند.

۴- کسب علم و دانش و به‌کارگیری آن در پیشرفت و خودکفایی کشور از دیگر نقش‌های مورد تأکید مقام معظم رهبری برای زنان است.

۵- حفظ ارزش‌های اسلامی مانند حجاب و مقابله با تهاجم فرهنگی که در حال حاضر به عنوان مهمترین ابزار دشمن برای حمله به هویت اسلامی - ایرانی جوانان است.

۶- تشویق همسر و فرزندان به دفاع از کشور و نظام اسلامی (همانند همسران و مادران شهدا و جانبازان) اقدام دیگری است که زنان می‌توانند برای استحکام درونی نظام انجام دهند.

۷- ورود زنان به فعالیت‌های اقتصادی، سیاسی و اجتماعی به هر اندازه که نیاز جامعه است و توان جسمی و روحی آنها ایجاب می‌کند که خود موجب پیشرفت و توسعه کشور در ابعاد مختلف می‌شود.

نمودار شماره ۱: نقش بانوان در استحکام درونی نظام طبق بیانات مقام معظم رهبری

۵- پیشنهادها

با توجه به دیدگاه مقام معظم رهبری و اهمیتی که ایشان برای جایگاه زن مسلمان در جامعه و فعالیت‌های او در عرصه‌های مختلف دارند، برای مشارکت هرچه بیشتر زنان در تقویت و استحکام درونی نظام، پیشنهادهایی برای مسئولان ارائه می‌گردد:

- ۱- افزایش خودباوری در آحاد جامعه (زنان و مردان) به نقش سازنده زنان در جامعه.
- ۲- فراهم کردن بستر و زمینه مناسب برای حضور اجتماعی - اقتصادی و سیاسی زنان در جامعه با حفظ شئون اسلامی بدون لطمه به نقش اصلی آنان که همانا مادری و همسری است.
- ۳- برجسته‌سازی نقش زنان در عرصه‌های مختلف تاریخی و دفاع از ارزش‌های دینی و ملی کشور.
- ۴- ساخت فیلم‌هایی با محوریت مبارزات و فداکاری‌های زنان در انقلاب و هشت سال

جنگ تحمیلی.

۵- ترویج سبک زندگی ایرانی - اسلامی از طرق مختلف و با الگوسازی در رسانه‌ها و کتب درسی.

۶- تولید کالاهای داخلی با کیفیت و تشویق خانواده‌ها به استفاده از این کالاها به جای مشابه خارجی آنها.

۷- تجلیل و تکریم از زنان موفق به‌ویژه همسران و مادران شهدا به عنوان الگوهای مناسب برای زنان.

۸- حمایت‌های قانونی و اجتماعی از زنانی که به امر خطیر مادری و تربیت فرزند مشغول هستند.

۹- تشویق زنان به مشاغل تولیدی خانگی و حمایت‌های قانونی از آنها.

۱۰- بصیرت‌افزایی در زنان جامعه نسبت به مبارزه با تهاجم فرهنگی و جنگ نرم دشمنان.

۱۱- تسهیل و فراهم سازی زمینه‌های ازدواج به هنگام جوانان.

۱۲- ارائه خدمات اجتماعی و حمایتی به مادران تا ضمن حفظ خانواده و نگهداری و تربیت فرزندان بتوانند حضور اجتماعی و سیاسی موفقی در جامعه داشته باشند.

منابع

- قرآن کریم، ترجمه آیت الله مکارم شیرازی
پناهی، محمدحسین، *نظریه‌های انقلاب: وقوع، فرایند و پیامدها* (۱۳۸۹). تهران، سمت
دلاور، علی، *مبانی نظری و علمی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی* (۱۳۷۶)، تهران، رشد
روشه، گی، *جامعه‌شناسی تالگوت پارسونز* (۱۳۷۶)، ترجمه نیک‌گهر، تهران، تبیان
قربانی، مصطفی، *تقویت ساخت درونی کشور به مشابه راه حل مشکلات کشور* (۱۳۹۲)،
چهاردهم مهرماه، پرتال مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
کوهن، استانفورد. *تئوری‌های انقلاب* (۱۳۷۹)، ترجمه علیرضا طیب، تهران، قومس
مارشال، کاترین و گرچن راسمن، *روش تحقیق کیفی* (۱۳۷۷)، ترجمه علی پارسائیان و سید
محمد اعرابی، تهران، دفتر پژوهش‌های فرهنگی، چاپ دوم
منابع مربوط به سخنان آیت‌الله خامنه‌ای برگرفته از سایت خامنه‌ای www.leader.ir

Panahi, M. H., *An Introduction to the Islamic Revolution of Iran and Its Slogans*, London, al Hoda, 2001